
STATUS FOR GENNEMFØRELSEN AF

**REGERINGENS HANDLENSPLAN
TIL BEKÆMPELSE AF**

VOLD MOD KVINDER

NOVEMBER 2003

FORORD

Med denne status har den tværministerielle arbejdsgruppe om vold mod kvinder og menneskehandel ønsket at give et overblik over, hvordan initiativerne i regeringens handlingsplan til bekæmpelse af vold mod kvinder er ført ud i livet.

Som formand for arbejdsgruppen er det glædeligt at kunne vise, at langt de fleste af initiativerne under handlingsplanen er iværksat og nogle af dem er også på nuværende tidspunkt afsluttet. Handlingsplanen har en bred og helhedsorienteret tilgang til problemet vold mod kvinder. Denne brede tilgang har styrket samarbejdet mellem alle grupper af fagfolk og de frivillige organisationer og dermed forbedret støtten til de voldsramte kvinder og børn.

Indsatsen har utvivlsomt været nødvendig. Selv om det er svært at vurdere omfanget af volden, og dermed også svært at vurdere hvorvidt handlingsplanen konkret har medvirket til et fald i antallet af kvinder, der udsættes for vold i familien, er støtten til ofre blevet styrket, der er udarbejdet en helt ny indsats rettet mod voldsudøvere, fagfolk er blevet bedre til at tackle vold i familien, og vi har sat gang i omfattende vidensindsamling. Men først og fremmest har vi brudt tavsheden om vold mod kvinder. Ved at bryde tabuet om den skjulte vold, har vi banet vejen for på lang sigt at stoppe volden mod kvinder.

God læsning.

Vibeke Abel

Formand for den tværministerielle arbejdsgruppe og afdelingschef i Ligestillingsministeriet.

BAGGRUND

Regeringens handlingsplan til bekæmpelse af vold mod kvinder blev af social- og ligestillingsminister Henriette Kjær og justitsminister Lene Espersen lanceret den 8. marts 2002

Handlingsplanen består af initiativer på 4 områder:

- Støtte til ofrene
- Aktiviteter rettet mod voldsudøverne
- Aktiviteter rettet mod fagfolk
- Viden og information

Initiativerne i handlingsplanen er delvist finansieret af Satspuljemidler. Ved forliget i februar 2002 mellem Kristeligt Folkeparti, Venstre, Det Konservative Folkeparti, Socialistisk Folkeparti, Socialdemokratiet og Det Radikale Venstre om udmøntning af satspuljen for 2002, blev man enige om at afsætte 10 millioner kroner årligt de næste 3 år til en styrkelse af indsatsen mod vold mod kvinder. Derudover afsatte de involverede ministerier godt 20 millioner kroner til handlingsplanen, og der er ved satspuljeforliget oktober 2002 afsat 40 millioner til flere pladser og kvalitetsforbedringer på krisecentrene.

Handlingsplanen er udarbejdet af en tværministerielle arbejdsgruppe. I foråret 2000 blev der nedsat en tværministeriel arbejdsgruppe om vold mod kvinder i hjemmet og handel med mennesker. Foruden Ligestillingsministeriet, som har formandskabet og er sekretariat for gruppen, består den af medlemmer fra Justitsministeriet, Indenrigs- og Sundhedsministeriet, Socialministeriet og Integrationsministeriet.

Arbejdsgruppen har behandlet forskellige aspekter af vold i hjemmet og drøftet initiativer til at intensivere indsatsen på området. Gruppen udarbejdede sammen med eksperter og frivillige organisationer en "Status" for den statslige, amtskommunale og frivillige indsats for vold i hjemmet, og heri anbefales der en række initiativer for en styrket indsats på området.

Handlingsplanen er udarbejdet med udgangspunkt i arbejdsgruppens "Status og anbefalinger", der kan fås ved henvendelse til Ligestillingsministeriet på tlf. **3392 3311** eller på web-adressen **www.lige.dk**.

På baggrund af arbejdsgruppens drøftelser blev der desuden i december 2002 lanceret en handlingsplan til bekæmpelse af handel med kvinder. Arbejdsgruppen fungerer efter udgivelsen af handlingsplanerne som koordinator for de fælles og tværgående aktiviteter og skal desuden give status for gennemførelsen af handlingsplanerne.

Denne status er en oversigt over implementeringen af initiativerne i handlingsplanen til bekæmpelsen af vold mod kvinder.

STØTTE TIL OFRENE

1. Undersøgelse af kvindekrisecentrenes kapacitet og omfanget af afviste kvinder

På baggrund af en begrundet formodning om krisecentrenes kapacitetsproblemer blev der iværksat en undersøgelse af henvendelser til krisecentrene og omfanget af afviste kvinder.

Undersøgelsen, som er udarbejdet af Videns- og Formidlingscentret for Socialt Udsatte i Esbjerg, har bestået af både kvalitative interviews og en kvantitativ del i form af udvidede indberetninger af henvendelser til krisecentrene med anvendelse af cpr-numre. Brugen af cpr-numrene har kunnet afklare hvor mange henvendelser, der dækker over henvendelser fra den samme kvinde til flere krisecentre. Data blev indsamlet i 2. halvår 2002. Rapport fra undersøgelsen udgives inden udgangen af 2003.

2. Oplysningspjece til voldsramte kvinder

De fleste kender til krisecentrene, men mange kvinder er ikke klar over, hvor de ellers kan få støtte. For at sikre, at voldsramte kvinder har kendskab til støttemuligheder og egne rettigheder er der udarbejdet og distribueret en informationspjece.

Pjecen er trykt i mere end 1.000.000 eksemplarer og findes på dansk og 5 fremmedsprog (engelsk, somalisk, tyrkisk, bosnisk og høj arabisk). Pjecen har format som et kreditkort og er derfor praktisk for kvinderne at tage med sig. Pjecen har siden november 2002 været tilgængelig på omkring 5.000 steder i landet, blandt andet på socialcentre, politistationer, biblioteker, skadestuerne, apotekerne og hos praktiserende læger. Pjecen er senere blevet omdelt hos damefrisører over hele landet.

Der har været mange positive tilbagemeldinger på pjecerne, ikke mindst fra voldsramte kvinder med etnisk minoritetsbaggrund. Og der sendes stadig nye æsker med pjecer ud, både til tidligere modtagere af pjecerne og til nye distributører af pjecerne.

3. Hjemmesider om vold mod kvinder

Hjemmesiden **www.voldmodkvinder.dk** blev etableret til lanceringen af regeringens handlingsplan den 8. marts 2002. Siden indeholder blandt andet angivelse af hotline-telefonnummer, links til relevante dokumenter og links til krisecentrene.

STØTTE TIL OFRENE

Hjemmesiden blev i forbindelse med kampagnen "STOP VOLDEN MOD KVINDER - BRYD TAVSHEDEN" i november 2003 udbygget til at kunne fungere som central indgang til informationer om de mange aspekter af problematikken vold mod kvinder. Kampagnen har via plakater og skilte blandt andet henvist til denne hjemmeside.

Hjemmesiden **www.vold-i-familien.dk** er oprettet af Videns- og Formidlingscentret for Socialt Udsatte i forbindelse med gennemførelsen af Socialministeriets projekt "Vold i Familien". Denne side indeholder også omfattende information om vold i familien.

4. Hotline med direkte adgang til krisecentrene

Hotlinen på nummeret **70 20 30 82** har fungeret siden 8. marts 2002. Hotlinen drives af et mindre antal krisecentre og svarer døgnet rundt. Hotlinen er siden åbningen blevet professionaliseret med færre krisecentre og bedre uddannet personale og har adgang til den nødvendige tolkebistand.

Hotlinen har i gennemsnit modtaget 5-10 henvendelser om dagen.

I den landsdækkende kampagne "STOP VOLDEN MOD KVINDER - BRYD TAVSHEDEN" i november 2003 henvises der til hotlinen med teksten: "Ring hele døgnet på 70 20 30 82 og få hjælp".

5. Projekt "Vold i familien" med særligt fokus på børnenes tarv

Socialministeriets projekt "Vold i familien" kører i Århus, Ribe og Roskilde amter og 5 kommuner; Roskilde, Esbjerg, Randers, Silkeborg og Århus, under ledelse af Videns- og Formidlingscentret for Socialt Udsatte i Esbjerg. Det primære formål med projektet er at styrke den tværfaglige indsats for de voldsramte familier og sikre, at de relevante fagfolk har de rette kompetencer og den rette viden om alle aspekter af vold i familien.

Projektet løber til og med 2004.

6. Undersøgelse af særlige problemer for kvinder med etnisk minoritetsbaggrund

Denne undersøgelse har været en del af den større undersøgelse af krisecentrenes kapacitet og har blandt andet bestået af interviews med voldsramte kvinder med etnisk minoritetsbaggrund. Resultaterne vil være indeholdt i rapport om kapacitetsundersøgelsen, som udkommer inden udgangen af 2003.

STØTTE TIL OFRENE

7. Efteruddannelse af medarbejdere på krisecentrene for at styrke indsatsen for kvinder med etnisk minoritetsbaggrund

Kvinder med etnisk minoritetsbaggrund udgjorde i 2002 over 40% af de kvinder, der landet over opholdt sig på kvindekrisecentrene. Det stigende antal kvinder med anden etnisk baggrund har udover et øget behov for tolkning betydet, at medarbejderne på krisecentrene har brug for større viden om kulturelle og traditionsbetingede adfærdsmønstre og om hvilke særlige behov disse kvinder har, når de er nødt til at tage ophold på et krisecenter.

Derfor er der i efteråret 2003 iværksat et projekt med efteruddannelse af krisecenterpersonale med udgangspunkt i krisecentrenes nuværende erfaringer med arbejdet med de etniske kvinder. Første led i efteruddannelsen er en nærmere afdækning af de konkrete behov hos medarbejderne.

I forbindelse med kampagnen i november 2003 "STOP VOLDEN MOD KVINDER - BRYD TAVSHEDEN" er der produceret en dokumentarfilm om vold mod kvinder, som også sætter fokus på de problemer, som kvinder med etnisk minoritetsbaggrund har i tilfælde af vold. Videoen er også rettet mod krisecenterpersonale.

8. Tilbud om overfaldsalarmer

Politiet har siden medio februar haft mulighed for - som en midlertidig foranstaltning - at udlevere overfaldsalarmer til kvinder, der er særligt udsatte for at kunne blive ofre for voldelige overfald.

Overfaldsalarmerne er en mobiltelefon, som ved hjælp af GPS-systemet kan give den nærmeste vagtcentral kvindernes nøjagtige position.

Alarmerne kan både give tryghed og mobilitet til de voldstruede kvinder, idet de kan færdes over hele landet og stadig kunne lokaliseres af nærmeste politi og dermed få hurtig hjælp.

9. Tema om Ligestilling i Danmark ind i danskundervisningen for etniske minoriteter i kommunalt regi

Materialet, som er lavet med støtte fra Undervisningsministeriet og Integrationsministeriet, er udarbejdet af det nu nedlagte Videnscenter for Ligestilling under titlen "Lige men forskellige".

Materialet henvender sig til sprogcentre, daghøjskoler og anden voksenundervisning i dansk sprog og kultur i forhold til kursister,

STØTTE TIL OFRENE

der har en kortere uddannelse og omhandler 4 forskellige ligestillingsemner:

- Køn og arbejdsmarked
- Familien under forandring
- Ude godt - hjemme bedst?
- Når kvinder og mænd mødes

På baggrund af materialet blev der i efteråret 2002 afholdt et seminar for sprog lærere og organisationsfolk fra etniske minoriteter.

10. Etablering af psykologbistand til børn på krisecentre

Der er i juni 2003 tildelt støtte til 5 projekter på 8 krisecentre rundt i landet, så de herefter kan tilbyde psykologsamtaler til børn og kvinder. For at indhente viden om relevante måder at etablere sådanne tilbud udarbejder krisecentrene projektdagbøger og projektet evalueres i 2004

Der er bevilget midler til Mødrehjælpen, så de kan tilbyde psykologsamtaler til voldsramte kvinder og deres børn. Mødrehjælpen kan blandt andet give de kvinder, der får udleveret en overfaldsalarm, visitation til psykologsamtaler og kan, hvis det vurderes som relevant, efterfølgende tilbyde psykologsamtaler.

11. Etablering af regionale netværk for voldsramte kvinder

Projektet omkring netværk for voldsramte kvinder er iværksat i efteråret 2003 af Videns- og Formidlingscentret for Socialt Udsatte i Esbjerg. Formålet er at skabe regionale netværk, hvor voldsramte kvinder kan tale med andre i samme situation. Projektet retter sig blandt andet mod kvinder, der af den ene eller den anden grund ikke ønsker eller har behov for at flytte på krisecenter, men som gerne vil snakke om deres situation med andre voldsramte kvinder. Der er på www.voldmodkvinder.dk oprettet et Forum, hvor kvinderne via internettet kan kommunikere og drøfte relevante problemstillinger, hvis man er udsat for vold.

STØTTE TIL OFRENE

12. Kampagne i forbindelse med International dag til afskaffelse af vold mod kvinder, 25. november 2003

Fra mandag den 10. november 2003 og to uger frem prægede kampagnen "STOP VOLDEN MOD KVINDER - BRYD TAVSHEDEN" gadebilledet i landets 20 største byer. Store plakater i gadebilledet og skilte i tog, busser og metro har henvendt sig til voldsramte kvinder og den brede offentlighed med det budskab, at volden kun kan standses, hvis vi alle tør tale om den. Kampagnen oplyser, at man kan få råd og vejledning døgnet rundt på hotline **70 20 30 82** eller på **www.voldmodkvinder.dk**. Budskabet bringes på dansk og 4 fremmedsprog (engelsk, somalisk, tyrkisk og arabisk).

Kampagnens formål var at støtte voldsramte kvinder i at tage det første skridt væk fra volden. I den forbindelse er oplysning om hjælp og rådgivning det første led i processen. Desuden skulle kampagnen være med til at bryde tabuet om vold i hjemmet.

AKTIVITETER RETTET MOD VOLDSUDØVERNE

13. Udvikling og etablering af regionale behandlingstilbud til voldsudøvende mænd

Der er åbnet en rådgivning for voldelige mænd: "Dialog mod vold" i København (**www.dialogmodvold.dk**). Dialog mod Vold har fokus på hele familien, men tager udgangspunkt i den voldelige mand og hans problemstillinger. Udgangspunktet er fokus på samtaletilbud til den voldelige mand med videre tilbud om udredning og gruppeforløb, som mændene vil blive visiteret til efter en systematisk visitationsprocedure.

Det er gratis og 100% anonymt at henvende sig til Dialog mod Vold, som har til huse på Åboulevarden 58 og har tlf. **28 10 70 70** eller **35 39 72 42**. Målgruppen er hovedsageligt mænd mellem 20 og 50 år, som befinder sig i parforhold, hvor der er børn i alderen 0-14 år. Man kan selv henvende sig eller blive henvist af for eksempel kvindekrisecentre, praktiserende læger, skadestuer eller socialforvaltninger.

Dialog mod Vold er en del af Socialministeriets projekt "Vold i familien".

Arbejdet fortsætter og udvides i 2004.

AKTIVITETER RETTET MOD VOLDSUDØVERNE

14. Ordning hvor voldsudøvere kan fjernes fra hjemmet

Muligheden for at fjerne en voldelig ægtefælle eller en samlever fra familiens fælles hjem indgår i regeringens nye regeringsgrundlag på det retspolitiske område. En arbejdsgruppe under Justitsministeriet har netop fremlagt en foreløbig rapport om emnet.

Justitsministeren har på den baggrund anmodet Strafferetsplejeudvalget om at overveje de retssikkerhedsmæssige spørgsmål nærmere og udarbejde et lovforslag med henblik på fremsættelse i den kommende folketingsamling.

Rapporten findes på Justitsministeriets hjemmeside www.jm.dk

15. Sanktionere fredskrænkere uden forudgående advarsel (tilhold) efter straffelovens § 265

Ovennævnte rapport beskæftiger sig tillige med straffelovens § 265, hvorfor der vedrørende rapporten henvises til punkt 14.

16. Behandling som et vilkår ved en betinget straf

Der er nedsat en arbejdsgruppe under Justitsministeriet, der skal vurdere denne ordning.

17. Yderligere tilbud om behandling under afsoning af en dom

Der er nedsat en arbejdsgruppe under Justitsministeriet, der skal vurdere denne ordning.

AKTIVITETER RETTET MOD FAGFOLK

18. Oplysningskampagne for fagfolk

I et tæt samarbejde mellem Videns- og Formidlingscentret for Socialt Udsatte i Esbjerg, Kriminalpræventivt Råd, LOKK og Ligestillingsministeriet blev der fra november 2002 til juni 2003 gennemført en landsdækkende oplysningskampagne for lokalpolitikere og fagfolk (politi, sagsbehandlere, krisecentermedarbejdere, skadestuepersonale etc.)

Kampagnen bestod af 27 temadage med oplæg om forskellige aspekter af problemet vold mod kvinder, som blev efterfulgt af workshops.

Udover at undervise fagfolkene i problemet vold mod kvinder var formålet også at skabe debat og sætte fokus på vold i familien i de lokale medier.

19. Analyse af effektiviteten af det nuværende tværfaglige samarbejde

Gennem Socialministeriets projekt "Vold i familien" skabes der erfaringer med det nuværende samarbejde, og der sættes fokus på, hvordan samarbejdet mellem myndighederne kan gøres bedre. Projektet vil kunne vise, hvor samarbejdet allerede på nuværende tidspunkt fungerer tilfredsstillende og hvor det kan forbedres.

20. Tværfaglige teams

De tværfaglige teams er etableret som en del af Socialministeriets projekt "Vold i familien" (se initiativ nr. 5).

21. Værktøjskasse til fagfolk

Der udarbejdes en faglig værktøjskasse til professionelle, der gennem deres arbejde skal hjælpe de voldsramte kvinder og børn videre efter volden. Der udarbejdes 5 værktøjskasser til 5 grupper af fagfolk: Politi, Kommunale sagsbehandlere, Læger og sygeplejersker, Fagfolk omkring småbørn samt Fagfolk omkring større børn.

Værktøjskassen udsendes til disse grupper af fagfolk og vil desuden kunne læses på www.voldmodkvinder.dk. En første reduceret udgave af værktøjskasse er blevet omdelt på temadagene for fagfolk i form af faghæftet: "Hvordan kommer vi den voldsramte kvinde i møde?".

Værktøjskassen forventes færdig december 2003.

AKTIVITETER RETTET MOD FAGFOLK

22. Styrkelse af de offentlige myndigheders samarbejde med krisecentrene

Under Socialministeriets projekt "Vold i familien" er der etableret samarbejdsfora for fagfolk fra de offentlige myndigheder og krisecenterpersonale. Desuden udvikler krisecentrene og socialforvaltningerne samarbejdsprojekter med henblik på at støtte svært belastede voldsramte familier. Det er en vigtig del af den styrkede indsats, at fagfolk i fremtiden kan støtte de voldsramte familier endnu tidligere i forløbet end det er tilfældet nu.

VIDEN OG INFORMATION

23. Kortlægningsundersøgelse af voldsramte kvinder

Der er bevilget midler til en kortlægningsundersøgelse af voldsramte kvinder. Det drejer sig om en uddybende undersøgelse i forhold til den eksisterende årsstatistik om kvinder på krisecentrene. Undersøgelsen skal belyse kvindernes sociale og familiemæssige baggrund samt give en nærmere beskrivelse af mønstrene i vold mod kvinder. Kortlægningen skal endvidere uddybe kvindernes problemstillinger, så særligt sårbare grupper af kvinder, eksempelvis ældre kvinder og kvinder udsat for særlig brutal og vedvarende vold, kan identificeres.

Statistikken udarbejdes i et samarbejde mellem LOKK - Landsorganisationen af KvindeKrisecentre og Videns- og Formidlingscentret for Socialt Udsatte i Esbjerg. Resultaterne af undersøgelsen vil blive offentliggjort i starten af 2005 ved undersøgelsens afslutning.

24. Årsstatistik om børn på krisecentrene

Der er bevilget midler til en udarbejdelse af årlig statistik om de 2000 børn, der hvert år opholder sig på krisecentrene. Statistikken vil foreløbig blive udarbejdet til udgangen af 2004. Undersøgelsen skal være med til at belyse de opvækstvilkår, som børn i voldsramte familier lever under. Statistikken udarbejdes i et samarbejde mellem LOKK - Landsorganisationen af KvindeKrisecentre og Videns- og Formidlingscentret for Socialt Udsatte i Esbjerg. Resultaterne af undersøgelsen vil blive offentliggjort ved undersøgelsens afslutning.

25. Undersøgelse af undervisningen i vold mod kvinder

For at afklare hvorvidt og hvor meget der undervises i problemet

VIDEN OG INFORMATION

vold mod kvinder på de relevante uddannelser og for at komme med forslag til en evt. styrkelse af denne undervisning, vil der i 2004 blive igangsat en undersøgelse på dette område.

26. Undersøgelse af særlige problemer for voldsramte kvinder med handicap

Formidlingscenter Øst udarbejdede i 2002 en undersøgelse af de problemer, som kvinder med handicap står i, hvis de udsættes for vold i hjemmet, de eksisterende støttetilbud samt et litteraturstudie for at afdække den allerede eksisterende viden. For at kunne afdække behovet for botilbud til denne gruppe af kvinder, blev krisecentrenes registreringsgrundlag i en periode ændret for at vurdere behovet for støtte til voldsramte kvinder med handicap. En rapport med undersøgelsens resultater blev offentliggjort oktober 2002.

Der blev på EU-konferencen om Handicap den 31/10 - 1/11 2002 afholdt en særskilt workshop under titlen "**Køn og handicap**", som netop fokuserede på vold mod kvinder med handicap.

Tilbud til voldsramte kvinder med handicap har udgjort og vil også i fremtiden udgøre en særlig del af støtten til voldsramte kvinder generelt, bl.a. på temadagene for fagfolk, oplysningspjecer og værktøjskassen.

De nyoprettede pladser (Odense, Århus, København) under Satspuljen til kapacitets- og kvalitetsforbedringer på krisecentrene har særlig fokus på tilgængelighed og vil sikre, at voldsramte kvinder med handicap kan benytte disse krisecentre.

27. National database om vold mod kvinder

Formålet med databasen er at gøre den statistik, der allerede findes om vold mod kvinder, tilgængelig og anvendelig. Databasen udarbejdes på baggrund af EU-indikatorer om vold mod kvinder:

- Voldsofrenes profil
- Voldsudøvernes profil
- Støtten til ofrene
- Aktiviteter rettet mod voldsudøvere for at få dem til at bryde voldscirklen
- Træning af professionelle
- Statslige initiativer til bekæmpelse af vold mod kvinder i hjemmet
- Evaluering

Der er bevilget midler til initiativet til det Nationale Voldsobservatorium. Databasen udarbejdes af Statens Institut for Folkesundhed.